

Bijlage 1: BEOORDELINGEN VIERDE TRANCHE

Inleiding

In Bijlage I van de Procedurerichtlijn (zie bijlage 2 bij de brief) is – kort gezegd – bepaald dat een land als veilig land van herkomst wordt beschouwd als kan worden aangetoond dat er algemeen gezien en op duurzame wijze geen sprake is van vluchtelingrechtelijke vervolging, of van foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing in de zin van artikel 3 EVRM. Bij deze beoordeling wordt onder meer rekening gehouden met de mate waarin bescherming wordt geboden door:

- 1 De desbetreffende wetten en andere voorschriften van het betrokken land en de wijze waarop die worden toegepast;
- 2 De naleving van de rechten en vrijheden in het EVRM en/of het IVBPR en/of het anti-Folterverdrag, in het bijzonder het recht op leven (artikel 2 EVRM), het verbod van foltering (artikel 3 EVRM), het verbod van slavernij en dwangarbeid (artikel 4, eerste lid, EVRM) en het verbod om straf op te leggen zonder dat daaraan een wettelijke bepaling voorafgaat (artikel 7 EVRM);
- 3 De naleving van het non-refoulementbeginsel overeenkomstig het Verdrag van Genève;
- 4 De beschikbaarheid van een systeem van daadwerkelijke rechtsmiddelen tegen schendingen van voornoemde rechten en vrijheden.

In het overzicht hieronder is een beschrijving van de situatie in Gambia, Kenia, Togo, Tsjaad, Zambia, Zimbabwe, Zuid-Afrika opgenomen. Dit resulteert in een conclusie of de respectievelijke landen kunnen worden aangemerkt als veilig land van herkomst.

Gambia

Verdragen

Gambia is partij bij de volgende verdragen:

- Internationaal Verdrag inzake de burgerrechten en politieke rechten en het daarbij behorende (eerste) Facultatief Protocol;
- Het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen en het daarbij behorende Protocol.

Gambia heeft het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing op 23 oktober 1985 ondertekend, maar (nog) niet geratificeerd.

Wetten en voorschriften

Het Gambiaanse rechtssysteem erkent het gewoonterecht en de sharia (islamitische wet).

Het gewoonterecht omvat huwelijk en echtscheiding voor niet-moslims, erfenis, grondbezit, tribale en clan leiderschap en andere traditionele en sociale relaties. Districtleiders zitten lokale tribunalen voor. Het gewoonterecht erkent de rechten van alle burgers ongeacht leeftijd, geslacht en religie, en vereist van vrouwen dat zij respect hebben voor hun echtgenoten en van kinderen dat zij respect hebben voor hun ouders.

De sharia geldt voor huiselijke aangelegenheden, waaronder islamitische huwelijk, echtscheiding en erfenis.

De grondwet verbiedt foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing. Echter waren er berichten dat beveiligingsbeambten gedetineerden martelden, sloegen en mishandelden.

De wet vereist dat autoriteiten een arrestatiebevel verkrijgen voordat een persoon wordt gearresteerd, maar de politie en National Intelligence Agency-agenten arresteerden vaak individuen zonder een arrestatiebevel. De duur van de detenties varieerden in het algemeen van enkele uren tot de wettelijke limiet van 72 uur. Echter, er waren ook gevallen van aanhoudingen waarbij personen langer dan 72 uur werden vastgehouden.

De grondwet voorziet in een onafhankelijke rechterlijke macht, maar deze is onvoldoende onafhankelijk en is corrupt. Amnesty International merkte op dat de president de macht heeft om een rechter te ontslaan. Rechter die de leiding hebben over 'gevoelige' zaken en die beslissingen nemen die niet als gunstig worden beschouwd, riskeren ontslag.

Rechtszaken waren over het algemeen open voor het publiek, tenzij gesloten zittingen nodig waren om de identiteit van een getuige te beschermen. Jury's werden niet gebruikt. De verdachte kan een advocaat raadplegen en heeft het recht om getuigen te confronteren en bewijsmateriaal te overleggen dat in zijn voordeel pleit. Tegen de uitspraak kan in beroep worden gegaan bij een hogere rechtbank.

De grondwet verbiedt willekeurige inmenging met privacy, familie, huis, of correspondentie, maar de regering respecteert deze bepalingen niet altijd.

De grondwet voorziet in de vrijheid van meningsuiting en pers, echter de overheid beperkt deze rechten. Freedom House verklaarde: "De overheid respecteert de persvrijheid niet. Wetten met betrekking tot het tegengaan van opstanden geven autoriteiten vrijheid om onder andere de media en journalisten te onderwerpen aan intimidatie, arrestatie, en geweld."¹

Personen die in het openbaar of privé kritiek uitten op de regering of de president werden door de regering bedreigd met represailles.

De grondwet voorziet in de vrijheid van vergadering, maar de politie weigerde stelselmatig verzoeken om toestemming voor het houden van demonstraties, met inbegrip van vreedzame demonstraties. Ook werden af en toe vergunningen geweigerd aan oppositiepartijen voor het houden van politieke bijeenkomsten.

De grondwet stelt dat iedere persoon het recht heeft om een godsdienst te belijden, zolang daarbij geen inbreuk wordt gemaakt op de rechten van anderen of op het nationaal belang. De grondwet verbiedt religieuze discriminatie, de oprichting van een staatsgodsdienst, en religieus-gebaseerde politieke partijen. Op 10 december riep president Yahya Jammeh het land uit tot islamitische staat, met de vermelding dat de levens van christenen niet zouden worden aangetast. Oppositiepartijen veroordeelden deze verklaring.

De grondwet voorziet in vrij verkeer binnen het land, buitenlandse reizen, emigratie, en repatriëring. Over het algemeen respecteert de regering deze rechten. De regering werkte samen met UNHCR en andere humanitaire organisaties om intern ontheemden, vluchtelingen, asielzoekers, staatlozen, of andere personen die zorg nodig hebben, bij te staan.

¹ <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2016/gambia>

Hoewel de wet voorziet in strafrechtelijke sancties voor corruptie door ambtenaren, wordt de wet niet actief gehandhaafd. Corruptie is een ernstig probleem. De president sprak zich uit tegen de corruptie bij tal van gelegenheden in de loop van 2015.

De grondwet verbiedt discriminatie op basis van ras, religie, geslacht, handicap, taal of sociale status, en de overheid handhaafde deze bepalingen over het algemeen. Niettemin bleef discriminatie van vrouwen een probleem. De grondwet verbiedt geen discriminatie op grond van seksuele geaardheid of genderidentiteit. De president heeft zich meerdere malen zeer negatief uitgelaten over de Mandinka, de grootse etnische groep in Gambia, wat ook de aandacht heeft gewekt bij de speciaal adviseur genocide bij de UN.²

Homoseksualiteit is strafbaar en kan leiden tot een gevangenisstraf van 5 tot 14 jaar. In oktober 2014 ondertekende de president een wet waarbij "verergerde homoseksualiteit" bestraft kan worden met een levenslange gevangenisstraf. Het wetsvoorstel stelt dat van "verergerde homoseksualiteit" sprake is indien het delict meermalen is begaan, indien sprake is van een eerdere veroordeling wegens homoseksualiteit, indien sprake is van homoseksuele relaties met iemand onder de leeftijd van 18 of met leden van andere kwetsbare groepen, of indien sprake is van een persoon met HIV die een relatie heeft met een persoon van hetzelfde geslacht. Er is geen specifieke bepaling opgenomen voor vrouwen. Er zijn anti-discriminatiewetten, maar deze zijn niet van toepassing op LHBTI personen.

Vervolging of ernstige schade

In aanloop naar de verkiezingen hebben diverse demonstraties plaatsgevonden waarbij tientallen mensen van de oppositie zijn vastgezet zonder enige vorm van proces. Daarbij is in 2015 in ieder geval één persoon overleden aan zijn verwondingen als gevolg van martelingen opgelopen gedurende diens gevangenschap.³

Uit een in 2015 gepubliceerd rapport van Human Rights Watch, *State of Fear: Arbitrary Arrests, Torture and Killings*, blijkt dat de bepalingen van het IVBPR met enige regelmaat geschonden worden.⁴

In november 2014 voorkwam de overheid dat speciale VN-rapporteurs onderzoek verrichtten naar martelingen en buitengerechtelijke executies. De voorlopige bevindingen van het team gaven aan dat de National Intelligence Agency (NIA) consequent martelingen uitvoerde. Naar verluidt martelde de politie personen die verdacht worden van alledaagse overtredingen. De VN bevindingen wezen erop dat de NIA gevangenen voor dagen of weken martelde, door middel van harde klappen, elektrische schokken, verstikking, en verbranding. Volgens Human Rights Watch, omvatte de methoden van marteling ook water marteling, verkrachting en gesimuleerde begrafenissen.⁵

² <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=54197>

³ Amnesty International, *Dangerous to Dissent: Human Rights under threat in Gambia*, <https://www.google.nl/url?url=https://www.amnesty.org/download/Documents/AFR2741382016ENGLISH.PDF&rct=j&frm=1&q=&esrc=s&sa=U&ved=0ahUKEwj16Iyn45DPAhXFPxoKHSrPDJ4QFggyMAU&usq=AFQjCNGBITHnsauOnwxf03afIXw33tHfEw>

⁴ https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/gambia0915_4up_0.pdf

⁵ Human Rights Watch

https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/gambia0915_4up_0.pdf

De mediabeperkingen zijn aangescherpt, en de regering bleef journalisten lastig vallen en vasthouden. Tal van journalisten verbleven in zelf opgelegde ballingschap als gevolg van bedreigingen en intimidatie door de overheid.

Op 28 december 2015 heeft de nationale vergadering een amendement aangenomen dat genitale verminking en besnijdenis verbiedt. De nieuwe wet legt een gevangenisstraf op van maximaal drie jaar, een boete van 50.000 dalasi (\$ 1250), of beide voor iedereen die een vrouwelijk kind heeft besneden. Het kan ook een levenslange gevangenisstraf betekenen als het slachtoffer komt te overlijden als gevolg van genitale verminking of besnijdenis. Medeplichtigen die zich bewust zijn van de praktijk, maar het niet melden kunnen aansprakelijk worden gesteld met oplegging van een boete van 10.000 dalasi (\$ 250).

Algemene veiligheidssituatie

Human Rights Report 2015 van het US State Department omschrijft de algemene veiligheidssituatie als volgt:⁶

De grondwet bevat een reeks van zekerheden en voorzieningen voor een meerpartijstelsel van deze democratische republiek. Echter, mensenrechtenorganisaties en oppositiepartijen beweren dat de overheid herhaaldelijk maatregelen genomen heeft om de democratische ruimte te beperken. In 2011 is president Yahya Jammeh herkozen voor een vierde termijn. Internationale waarnemers beschouwden deze verkiezingen noch vrij noch eerlijk. President Jammeh's partij, de Alliantie voor Patriottische Heroriëntatie en Constructie (JKP), bleef domineren.

De meest gerapporteerde ernstige schendingen van de mensenrechten zijn martelingen, willekeurige arrestaties en detenties, gedwongen verdwijning van burgers en intimidatie en molesting van critici. Ambtenaren gebruikten verschillende methoden van intimidatie om de macht te behouden.

Andere gerapporteerde schendingen van de mensenrechten waren onder andere de slechte omstandigheden in gevangenschappen, beperkingen op de privacy, de vrijheden van meningsuiting, de pers en de uitoefening van de religie, geweld tegen vrouwen en meisjes, genitale verminking van vrouwen inclusief besnijdenissen discriminatie van LHBTI personen.

Terwijl de regering maatregelen genomen heeft om personen die zich hieraan schuldig maken te vervolgen of te straffen, bleef straffeloosheid en gebrek aan consequente handhaving een probleem.

Gambia staat op de 48ste plaats op de Fragile State Index 2016⁷ en is daarmee 3 plaatsen gestegen in negatieve zin ten opzichte van 2015. (Ter vergelijking Finland staat 178^e en Somalië 1^e)

Het Freedom House heeft Gambia in 2016 aangemerkt als een '*not free country*' waarbij het op een schaal van 1 tot 7 (1 meest vrij en 7 minst vrij) een score van 7 heeft voor wat betreft '*political rights*' en een score van 6 voor wat betreft '*civil liberties*'. Voor wat betreft de '*political rights*' is de positie verslechterd daar Gambia in 2015 nog een score had van 6.⁸

⁶ US State Department Human Rights Report 2015 Gambia
<http://www.state.gov/documents/organization/252897.pdf>

⁷ <http://fsi.fundforpeace.org/2016-gambia>

⁸ Freedom House, *Freedom in the World 2016*, op
https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FITW_Report_2016.pdf

Overige informatie

Aantal eerste asielaanvragen in Nederland:

2015: 55

2016 (tot en met september): 69

Gambia is door één EU-lidstaat geplaatst op een nationale lijst met veilige landen van herkomst, namelijk het Verenigd Koninkrijk (alleen voor mannen).

Conclusie

Op basis van de bovengenoemde informatie kom ik tot de conclusie dat er onvoldoende grond is om Gambia als veilig land van herkomst aan te merken. Gambia is partij bij een aantal mensenrechtenverdragen en heeft wetten en andere voorschriften die waarborgen bieden, maar deze worden onvoldoende nageleefd. Het systeem van rechtsmiddelen biedt onvoldoende waarborgen tegen de schendingen van de rechten en vrijheden.

Kenia

Verdragen

Kenia is partij bij de volgende verdragen:

- Internationaal Verdrag inzake de burgerrechten en politieke rechten, maar niet het daarbij behorende (eerste) Facultatief Protocol⁹
- Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontferende behandeling of bestraffing¹⁰;
- Het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen en het daarbij behorende Protocol.

Wetten en voorschriften

De grondwet verbiedt marteling, maar het begrip marteling wordt niet gedefinieerd en er is geen richtlijn voor veroordelingen wegens het overtreden van deze grondwettelijke bepaling. Deze lacunes voorkomen dat er vervolgingen wegens marteling plaatsvinden.

De wet verbiedt arrestatie of detentie zonder een gerechtelijk bevel, tenzij er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat een verdachte een strafbaar feit heeft gepleegd of op het punt staat een strafbaar feit te plegen. Echter, er zijn meldingen dat de politie burgers arresteerde of vastzette voor meer delicten dan zij in feite hadden gepleegd.

Straffeloosheid was een groot probleem. Het wordt de autoriteiten soms toegeschreven dat er gefaald wordt in het uitvoeren van zorgvuldige onderzoeken in onder andere corruptiezaken van de politie. Slachtoffers kunnen klachten indienen op regionale politiebureaus, het hoofdbureau van politie via de Unit Binnenlandse Zaken (IAU), via internet en telefonisch. NGO's documenteerden bedreigingen tegen politieagenten die probeerden om beschuldigingen tegen andere politieagenten te onderzoeken.

⁹ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *View the ratification status by country or by treaty: ratification status for Kenya*
http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=90&Lang=EN

¹⁰ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *View the ratification status by country or by treaty: ratification status for Kenya*
http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=90

De grondwet voorziet in een onafhankelijke rechterlijke macht. Gedurende 2015 vonden hervormingen van de rechterlijke macht plaats. In het algemeen respecteerden autoriteiten rechterlijke beslissingen, en de uitkomst van rechtszaken bleek niet vooraf bepaald.

De rechterlijke macht demonstreerde onafhankelijkheid en onpartijdigheid, maar er waren beschuldigingen door de media van onder andere van gerechtelijke corruptie.

Willekeurige inmenging in privacy, familie, huis, of correspondentie wordt door de grondwet verboden, behalve wanneer het in het "publiekelijk belang" is. De autoriteiten maken zich soms schuldig aan inbreuk op de privacy van de burgers. In de wet staat dat de politie een woning mag betreden zonder een huiszoekingsbevel als de tijd die nodig is om een huiszoekingsbevel te verkrijgen afbreuk zou doen aan een onderzoek. Hoewel veiligheidsambtenaren in het algemeen huiszoekingsbevelen verkregen, werden zo af en toe toch huiszoekingen uitgevoerd zonder huiszoekingsbevelen om verdachten op te pakken of om gemeende gestolen goederen in beslag te nemen.

De wet voorziet in de vrijheid van meningsuiting en pers, maar de overheid beperkt deze rechten soms. Het Parlement heeft de Security Laws Amendment Act (SLAA) aangenomen om het optreden van de regering te versterken in de strijd tegen terrorisme. NGO's, de politieke oppositie en de Keniaanse Nationale Commissie voor de rechten van de mens betwisten de grondwettigheid van een aantal SLAA bepalingen die de vrijheid van meningsuiting en het recht van de media om te rapporteren over terrorisme beperken. De High Court verklaarde acht bepalingen in strijd met de grondwet, waaronder een aantal bepalingen die de vrijheid van meningsuiting en de media schenden.

De grondwet verbiedt discriminatie op basis van ras, geslacht, religie, etnische of sociale afkomst, handicap, en echtelijke staat of gezondheidstoestand. De overheid handhaafde deze bepalingen niet, en discriminatie van vrouwen, lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersex (LHBTI) personen, mensen met HIV / aids, personen met een handicap, personen die verdacht worden van hekserij, en bepaalde etnische groepen was nog steeds een probleem. Er is ook bewijs dat sommige nationale en lokale overheidsfunctionarissen discriminatie tolereren, en in sommige gevallen het aansporen van etnisch geweld.

In de grondwet worden LHBTI's niet expliciet beschermd tegen discriminatie. Het wetboek van strafrecht stelt dat lichamelijk contact tussen personen van hetzelfde geslacht tegen de orde van de natuur ingaat. Deze wetgeving wordt gebruikt om consensuele seksuele activiteiten tussen personen van hetzelfde geslacht te verbieden. Personen kunnen veroordeeld worden tot een maximale gevangenisstraf van 14 jaar. In een apart statuut is specifiek opgenomen dat seks tussen mannen kan leiden tot een maximale gevangenisstraf van 21 jaar. In dit kader heeft de politie wel eens mensen aangehouden, met name personen die verdacht werden van prostitutie, maar heeft ze korte tijd daarna vrijgelaten. LHBTI organisaties meldden dat de politie vaker de openbare orde wetten gebruikt (bijvoorbeeld het verstoren van de openbare vrede) om LHBTI individuen te arresteren, in plaats van de wetgeving te gebruiken die lichamelijk contact tussen personen van hetzelfde geslacht verbiedt. In hechtenis genomen LHBTI's worden door de politie vaak lastiggevallen, geïntimideerd of mishandeld. Geweld en discriminatie tegen LHBTI individuen is een wijdverspreid probleem.

De wet stelt verkrachting en sekstoerisme strafbaar. De handhaving hierop bleef beperkt en maatschappelijke organisaties hebben aangegeven dat maar liefst 92 procent van de slachtoffers van seksuele misdrijven geen aangifte doet bij de politie. In mei 2015 werd de wet tot bescherming tegen huiselijk geweld ondertekend, die huwen op jonge leeftijd, gedwongen huwelijken, genitale verminking en besnijdenis, en seksueel geweld binnen het huwelijk strafbaar stelt. De definitie van geweld houdt ook in schade aan eigendommen, economische mishandeling, emotionele of psychische mishandeling, intimidatie, incest, mishandeling, stalking, verbaal geweld, of enig ander gedrag tegen een persoon die schade toebrengt of kan toebrengen aan de veiligheid, gezondheid of het welzijn van de persoon.

Genitale verminking van vrouwen en besnijdenis is volgens de wet illegaal, evenals het verschaffen van een dienst in het kader van genitale verminking of besnijdenis of het sturen van een persoon naar een ander land om dit aldaar te ondergaan. De wet maakt het ook illegaal om denigrerende opmerkingen te maken over een vrouw die dit niet heeft ondergaan. Desondanks vindt op individuele basis toch genitale verminking en besnijdenis plaats, met name in sommige landelijke gebieden. Overheidsfunctionarissen nemen vaak deel aan bewustmakingsprogramma's die ten doel hebben om deze praktijken te voorkomen.

Vervolging of ernstige schade

Er waren tal van beschuldigingen dat de regering of haar ambtenaren willekeurige moordpartijen hebben gepleegd, in het bijzonder van bekende of vermoedelijke criminelen, waaronder terroristen. Op 5 oktober 2015 meldt de NGO Independent Medico Legal Unit, 97 gevallen van buitengerechtelijke executies tussen januari en september 2015. Dit NGO-onderzoek suggereerde dat de politie verantwoordelijk was voor het merendeel van de sterfgevallen.

Verschillende organisaties documenteerden buitengerechtelijke executies en verdwijningen gepleegd door leden van veiligheidstroepen. In september werd een concept verslag van de Keniaanse Nationale Commissie voor de Mensenrechten (KNCHR), een door de overheid gesteund lichaam, gelekt naar de pers. Het rapport beschreef mensenrechtenschendingen gepleegd door de veiligheidstroepen die optreden tegen terrorisme.

De politie gebruikte foltering en geweld tijdens ondervragingen, alsmede om zowel pro forma-gedeteneerden en veroordeelde gevangenen te straffen. Volgens Amnesty International en andere NGO's was fysieke geweldpleging waaronder het worden vastgebonden in pijnlijke posities, de meest voorkomende methode van marteling gebruikt door de politie. Mensenrechtenorganisaties en de media meldden gevallen waarbij de politie ongestraft willekeurige martelingen en mishandelingen kon uitvoeren.

Algemene veiligheidssituatie

In het Human Rights report 2015 van de US State Government wordt de algemene mensenrechtensituatie als volgt omschreven:¹¹

Kenia is een republiek met drie machten: een uitvoerende macht, geleid door een rechtstreeks verkozen president; een tweekamerstelsel, bestaande uit de Senaat en de Nationale Assemblee; en een rechterlijke macht.

¹¹ US State department Human Rights Report
<http://www.state.gov/documents/organization/252905.pdf>

De grondwet voorziet ook in een onafhankelijke rechterlijke macht en een hoogste rechterlijke instantie. Tijdens de algemene verkiezingen in 2013, zijn de eerste, onder de nieuwe grondwet, door de burgers gekozen president en vice-president, parlementariërs (met inbegrip van leden van de nieuwe Senaat), en provinciale gouverneurs en wetgevers gekozen. Internationale en binnenlandse waarnemers oordeelden dat de verkiezingen over het algemeen vrij en geloofwaardig verlopen zijn, hoewel sommige maatschappelijke groeperingen wezen op onregelmatigheden en vraagtekens zetten bij de resultaten.

De president en vicepresident zijn aangeklaagd voor hun veronderstelde rol bij het massale geweld na de omstreden presidentsverkiezingen in 2007. Dat kostte aan meer dan duizend Kenianen het leven. Volgens de aanklagers bij het Internationaal Strafhof heeft de president mensen tegen betaling geweld laten plegen. Inmiddels is deze aanklacht ingetrokken vanwege gebrek aan bewijs.¹²

De grootste gerapporteerde problemen van mensenrechtenschendingen waren misbruik door veiligheidsmachten, met inbegrip van onrechtmatige executies, martelingen en het gebruik van buitensporig geweld, interetnisch geweld en wijdverbreide corruptie en straffeloosheid. Andere mensenrechtenproblemen zagen onder andere op de harde en levensbedreigende omstandigheden in de gevangenissen, willekeurige inbreuk op de privacy van de burgers, geweld en discriminatie tegen vrouwen, met inbegrip van genitale verminking en besnijdenis, discriminatie van personen met een handicap en albinisme, discriminatie op grond van etniciteit, seksuele geaardheid, en HIV/AIDS-status.

Wijdverbreide straffeloosheid op alle niveaus van de overheid is nog steeds een ernstig probleem, ondanks de publieke verklaringen van de president en de vice-president en de politieke en justitiële hervormingen. De overheid heeft slechts beperkte maatregelen doorgevoerd om gevallen van vermeende moordpartijen door veiligheidsagenten aan te pakken. Straffeloosheid in gevallen van vermeende corruptie komt vaak voor, hoewel President Kenyatta een anticorruptiecampagne aankondigde in maart en de inspecteur-generaal van de politie een sterke publieke houding innam tegen corruptie en rechtmatige gedrag van politieagenten promoot.

Kenia staat op de 20ste plaats op de Fragile State Index 2016¹³. Ter vergelijking Finland staat 178^e en Somalië 1^e.

Het Freedom House heeft Kenia aangemerkt als een *'partly free country'* waarbij het op een schaal van 1 tot 7 (1 meest vrij en 7 minst vrij) een score van 4 heeft voor wat betreft *'political rights'* en een score van 4 voor wat betreft *'civil liberties'*. Daarbij is tevens opgemerkt dat het land gezien wordt als een electorale democratie.

Overige informatie

Aantal eerste asielaanvragen in Nederland:

2015: 8

2016 (tot en met september): 5

Kenia is door twee EU-lidstaten geplaatst op een nationale lijst met veilige landen van herkomst, namelijk Slowakije en Verenigd Koninkrijk (alleen voor mannen)

¹² International Criminal Court

<https://www.icc-cpi.int/kenya/kenyatta/Documents/KenyattaEng.pdf>

¹³ <http://library.fundforpeace.org/library/fragilestatesindex-2015.pdf>.

Conclusie

Op basis van de bovengenoemde informatie kom ik tot de conclusie dat er onvoldoende grond is om Kenia als veilig land van herkomst aan te merken. Kenia is partij bij een aantal mensenrechtenverdragen en heeft wetten en andere voorschriften die waarborgen bieden, maar deze worden onvoldoende nageleefd. Het systeem van rechtsmiddelen biedt onvoldoende waarborgen tegen de schendingen van de rechten en vrijheden.

Togo

Verdragen

Togo is partij bij de volgende verdragen:

- Internationaal Verdrag inzake de burgerrechten en politieke rechten en het daarbij behorende (eerste) facultatief Protocol¹⁴
- Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing¹⁵;
- Het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen en het daarbij behorende Protocol.

Wetten en voorschriften

De grondwet bepaalt dat de staat seculier is en beschermt de rechten van alle burgers om hun religieuze overtuigingen, in overeenstemming met de wetten van het land uit te oefenen. Religieuze groepen anders dan rooms-katholieken, protestanten en moslims moeten zich registreren bij de overheid. Geschillen tussen religieuze groepen werden vaak gerelateerd aan geluidsoverlast veroorzaakt door religieuze vieringen, of de concurrentie om parochianen tussen kerken.

De grondwet voorziet in het recht op een eerlijk proces, maar invloed van de uitvoerende macht op de rechterlijke macht beperkt dit recht. Gerechtelijke corruptie was een probleem. Er was een wijdverspreide perceptie dat advocaten vaak rechters omkochten om de uitkomst van zaken te beïnvloeden. De rechtbanken zijn overbelast en onderbezet.

Er waren geen meldingen van politieke gevangenen of gedetineerden.

De grondwet verbiedt willekeurige inmenging in de privacy, familie, huis, of correspondentie en er waren geen meldingen dat de overheid dit verbod niet respecteert.

Hoewel de grondwet voorziet in de vrijheid van meningsuiting en pers, beperkt de overheid deze rechten, zij het minder dan in voorgaande jaren. De wet legt sancties op aan journalisten die "ernstige fouten" hebben gepleegd, zoals gedefinieerd in de media code. Er waren geen bevestigde meldingen van journalisten die het slachtoffer zijn geweest van geweld.

¹⁴ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *View the ratification status by country or by treaty: ratification status for Togo* (http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=90&Lang=EN)

¹⁵ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *View the ratification status by country or by treaty: ratification status for Togo* (http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=90&Lang=EN)

De grondwet voorziet in de vrijheid van vergadering, hoewel de regering dit recht soms beperkt. Protestmarsen en demonstraties met betrekking tot arbeid, politiek en mediawetgeving waren problemen die veelvuldig voorkwamen. Deze deden zich meestal zonder incidenten voor, maar in sommige gevallen werden de demonstraties met geweld door de politie verstoord.

Hoewel de wet voorziet in de vrijheid van het interne verkeer, buitenlandse reizen, emigratie, en repatriëring, beperkt de regering een aantal van deze rechten. De regering werkte samen met het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen (UNHCR) en andere humanitaire organisaties om bescherming en hulp te bieden aan ontheemden, vluchtelingen, teruggekeerde vluchtelingen, asielzoekers, staatlozen en andere personen die zorg nodig hebben. Binnen de overheid fungeert het Office of National Coördination of Refugee Assistance als de belangrijkste counterpart voor bijstand aan vluchtelingen en het zoeken naar duurzame oplossingen.

De National Eligibility Commission richt zich op de bepaling van de status van vluchtelingen, en de High Commission for Repatriated Persons and for Humanitarian Action werkt met Togolese terugkeerders.

Hoewel de wet voorziet in strafrechtelijke sancties wegens officiële corruptie, heeft de regering de wet niet doeltreffend uitgevoerd. Ambtenaren die zich schuldig maken aan corrupte praktijken blijven vaak ongestraft. De organisatie die officieel verantwoordelijk is voor de bestrijding van corruptie, de Nationale Commissie voor de bestrijding van corruptie en economische sabotage, slaagde er niet in om een specifiek anticorruptie wettelijk mandaat te krijgen. Andere organisaties, zoals de Accounting Office en Financiën Inspectie, onderzoeken en controleren publieke instellingen, maar hun middelen waren beperkt, en ze meldden weinig resultaat. De autoriteiten hebben een gratis telefoonlijn opgericht voor burgers om gevallen van corruptie te melden.

De grondwet verbiedt discriminatie op basis van ras, geslacht, handicap, taal of sociale status, maar de regering heeft deze bepalingen niet effectief geïmplementeerd. De grondwet kent geen verbod op discriminatie op grond van seksuele geaardheid of genderidentiteit.

De wet bepaalt dat een persoon die zich schuldig maakt aan consensuele seksuele activiteiten met iemand van hetzelfde geslacht kan worden veroordeeld tot maximaal 3 jaar gevangenisstraf en een boete van 1.000.000-3.000.000 CFA (\$ 1.733 tot \$ 5.199). Deze wet wordt niet gehandhaafd. In voorkomende gevallen arresteerde de politie personen veelal op grond van bijvoorbeeld het verstoren van de openbare rust.

LHBTI personen worden geconfronteerd met discriminatie op de arbeidsmarkt, huisvesting en toegang tot onderwijs en gezondheidszorg. De bestaande antidiscriminatie wetten zijn niet van toepassing op LHBTI personen. Er zijn geen wetten die toestaan dat transgender personen hun geslacht kunnen wijzigen op door de overheid uitgegeven identiteitsdocumenten. De overheid liet LHBTI groepen registreren bij het ministerie van territoriale zaken als gezondheid-gerelateerde groepen, met name gericht op HIV / AIDS preventie. Activisten hebben gemeld dat geweld tegen LHBTI personen gebruikelijk was, de politie negeerde klachten.

De wet verbiedt genitale verminking en besnijdenis van meisjes en vrouwen. Meestal gebeurt dit enkele maanden na de geboorte. Personen die zich schuldig maken aan dergelijke praktijken kunnen een gevangenisstraf krijgen variërend

van twee maanden tot vijf jaar, alsmede aanzienlijke boetes. De wet werd zelden toegepast omdat de meeste gevallen zich voor deden in landelijke gebieden, waar het bewustzijn van de wet beperkt is of traditionele gebruiken onder bepaalde etnische groepen toch voorrang hebben op de rechtsorde. De regering bleef educatieve seminars over genitale verminking en besnijdenis sponsoren. Verschillende binnenlandse NGO's organiseerden, met internationale hulp, campagnes om vrouwen te informeren over hun rechten en over de zorg voor de slachtoffers van genitale verminking en besnijdenis.

Vervolging of ernstige schade

Amnesty International meldt dat de autoriteiten de vrijheid van vergadering bleven beperken door het verbieden van demonstraties. De veiligheidstroepen gebruikten buitensporig geweld tegen vreedzame demonstranten. Beperkingen van het recht op vrijheid van meningsuiting en willekeurige arrestaties en detenties hielden aan. Een nieuw wetboek van strafrecht werd uitgevaardigd. Het stelde marteling strafbaar, maar handhaafde homofobe bepalingen. Voorts introduceerde het nieuwe wetboek mogelijkheden tot het aanklagen van het publiceren, verspreiden of het weergeven van valse berichten. Deze wet kan worden gebruikt om journalisten, mensenrechtenactivisten en iedereen die een afwijkende mening uit, tegen te werken.¹⁶

De grondwet verbiedt foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing, maar de wet bevat geen bepaling met betrekking tot het definiëren van marteling. Er waren geen meldingen van foltering of andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing door overheidsambtenaren.

De grondwet verbiedt willekeurige arrestatie en detentie, en de overheid respecteerde deze verbodsbepalingen in het algemeen.

Algemene veiligheidssituatie

Het Human Rights Report 2015 van het US State Department omschrijft de algemene mensenrechtensituatie als volgt:¹⁷

Togo is een republiek geregeerd door president Faure Gnassingbe. Internationale en nationale waarnemers die toezicht hielden op de verkiezingen verklaarden de verkiezingen over het algemeen vrij, eerlijk, transparant en vreedzaam, hoewel er logistieke tekortkomingen waren.

De belangrijkste problemen op het gebied van de mensenrechten waren overvolle, harde en levensbedreigende omstandigheden in de gevangenissen, langdurige voorlopige hechtenis, corruptie en straffeloosheid.

Andere schendingen van de mensenrechten waren onder andere de invloed van het bestuur op de rechterlijke macht, de overheid die beperkingen oplegt ten aanzien van de vrijheid van pers en vergadering, discriminatie van vrouwen, genitale verminking van vrouwen en besnijdenis. Officiële en maatschappelijke discriminatie tegen personen met een handicap, regionale en etnische groepen, lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersex (LGBTI) personen duurde voort.¹⁸

¹⁶ Amnesty International, *Annual Report Togo 2015/2016* (<https://www.amnesty.org/en/countries/africa/togo/report-togo/>)

¹⁷ US State Department, *Country Reports on Human Rights Practices for 2015 - Togo* (<http://www.state.gov/documents/organization/252951.pdf>)

¹⁸ US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices for 2015 - Togo* (<http://www.state.gov/documents/organization/252951.pdf>)

Togo staat op de 51^e plaats op de *Fragile State Index 2016*. Togo valt daarmee volgens de organisatie die de lijst samenstelt in de categorie "High warning".¹⁹ Dit is een verbetering ten opzichte van 2015, toen Togo op de 47^e plaats stond.²⁰ (Ter vergelijking Finland staat 178^e en Somalië 1^e).

Het *Freedom House* heeft Togo aangemerkt als een gedeeltelijk vrij land. Op een schaal van 1 tot 7 (1 meest vrij en 7 minst vrij) heeft het land een score van 4 voor wat betreft 'political rights' en evenzo een score van 4 voor wat betreft 'civil liberties'.²¹ In 2015 had Togo dezelfde scores.²²

Overige informatie

Aantal eerste asielaanvragen in Nederland:

2015: 9

2016 (tot en met september): 0

Togo is door geen van de EU-lidstaten geplaatst op een nationale lijst met veilige landen van herkomst.

Conclusie

Op basis van de bovengenoemde informatie wordt geconcludeerd dat er op duurzame wijze geen sprake is van vluchtelingrechtelijke vervolging, of van een reëel risico op ernstige schade in de zin van de Kwalificatierichtlijn. Er is geen sprake van systematische vervolging van bepaalde groepen in de Togolese samenleving. Togo is partij bij een aantal mensenrechtenverdragen en heeft wetten en andere voorschriften die waarborgen bieden, al worden deze niet altijd nageleefd. Er zijn geen aanwijzingen dat eigen burgers worden verwijderd of uitgeleverd naar gebieden in andere landen waar zij worden vervolgd of een reëel risico lopen op onmenselijke behandeling. Het systeem van rechtsmiddelen biedt waarborgen tegen schendingen van de rechten en vrijheden, al is de rechterlijke macht niet volledig onafhankelijk en worden wettelijke bepalingen niet altijd nageleefd.

Op basis hiervan kom ik tot de conclusie dat Togo kan worden aangemerkt als veilig land van herkomst, met uitzondering van LHBTI's. In individuele zaken dient bijzondere aandacht te worden geschonken aan politiek activisten, journalisten, en medewerkers van NGO's.

¹⁹ Fund for Peace, *The Fragile State Index 2016*, p. 22
(<http://library.fundforpeace.org/library/fragilestatesindex-2016.pdf>)

²⁰ Fund for Peace, *The Fragile State Index 2015*, p. 38
(<http://library.fundforpeace.org/library/fragilestatesindex-2015.pdf>)

²¹ Freedom House, *Freedom in the World 2016*, p. 24
(https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FITW_Report_2016.pdf)

²² Freedom House, *Freedom in the World 2015*, p. 26
(https://freedomhouse.org/sites/default/files/01152015_FIW_2015_final.pdf)

Tsjaad

Verdragen

Tsjaad is partij bij de volgende verdragen :

- Internationaal Verdrag inzake de burgerrechten en politieke rechten en het daarbij behorende (eerste) Facultatief Protocol²³
- Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing²⁴;
- Het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen en het daarbij behorende Protocol.

Wetten en voorschriften

De grondwet verbiedt willekeurige arrestatie en detentie, maar de overheid neemt deze bepalingen niet altijd in acht. De politie hield ook individuen aan in het kader van civiele procedures, wat in strijd is met de wet. In tegenstelling tot voorgaande jaren, waren er geen berichten dat gedetineerden in 2015 werden vastgehouden in politiecellen of in geheime detentiecentra.

Hoewel de grondwet voorziet in een onafhankelijke rechterlijke macht, was de rechterlijke macht onder gefinancierd, overbelast, en onderworpen aan inmenging en corruptie. De leden van de rechterlijke macht werden soms met de dood bedreigd of werden gedegradeerd als zij niet toegaven aan druk van ambtenaren. Rechtbanken waren over het algemeen zwak en in sommige gebieden niet bestaand.

Een gerechtelijke toezichtscommissie heeft de bevoegdheid om rechterlijke beslissingen te onderzoeken en rechterlijke dwalingen aan te pakken. De president benoemde haar leden, waardoor de controle over de rechterlijke macht werd vergroot.

Hoewel de grondwet voorziet in het recht op privacy en de onschendbaarheid van iemands huis, respecteerte de overheid dit niet altijd. Autoriteiten betraden woningen zonder toestemming van de rechter en namen privé-eigendommen in beslag, zonder eerlijk proces. Routinematig stopten veiligheidstroepen burgers om geld af te persen of om goederen in beslag te nemen.

De grondwet voorziet in de vrijheid van meningsuiting en pers, maar de regering heeft deze rechten aan strenge beperkingen onderworpen, aldus het Freedom House.²⁵ In het jaarrapport van Amnesty International 2015/2016 zijn ook voorbeelden genoemd van journalisten die zijn opgepakt en vastgezet vanwege kritische uitlatingen jegens bijvoorbeeld de overheid.²⁶

Hoewel de grondwet voorziet in de vrijheid van vergadering, heeft de overheid dit recht niet altijd gerespecteerd. De wet vereist dat organisatoren vijf dagen voor een demonstratie het ministerie van Openbare Veiligheid en Immigratie informeren, hoewel organisatoren die dit tijdig meldden niet altijd toestemming

²³ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *View the ratification status by country or by treaty: ratification status for Chad*

²⁴ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *View the ratification status by country or by treaty: ratification status for Chad*
http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=90

²⁵ Freedom House
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2016/chad>

²⁶ Amnesty International
<https://www.amnesty.org/en/latest/research/2016/02/annual-report-201516/>

ontvingen. Na de aanslagen juni en juli door Boko Haram, gaf het ministerie vaak geen toestemming voor grote bijeenkomsten, met inbegrip van sociale gebeurtenissen, zoals bruiloften en begrafenissen.

De grondwet voorziet in de vrijheid van godsdienst en gelijkheid voor de wet, zonder onderscheid naar religie. Deze rechten mogen alleen worden beperkt in het kader van de bescherming van de openbare orde en de goede zeden. In de grondwet is opgenomen dat Tsjaad een seculiere staat is waarbij religie en staat gescheiden zijn. Het verbiedt "confessionele propaganda" dat inbreuk maakt op de nationale eenheid of de seculiere aard van de staat.

President Deby Itno moedigt religieuze tolerantie aan in publieke verklaringen en drong aan bij religieuze leiders om vreedzame relaties tussen religieuze groepen te bevorderen. Tijdens de viering van Eid al-Fitr en Eid al-Adha, verzocht hij elke religieuze groep om te pleiten voor harmonie tussen alle burgers. Hij moedigde religieuze groeperingen aan om hun banden te versterken, wat het fundament vormt van de nationale eenheid.

Moslim-, rooms-katholieke en protestantse leiders bleven zich gezamenlijk inspannen om de religieuze tolerantie te bevorderen en te pleiten voor een vreedzame co-existentie tussen vluchtelingen en repatrianten uit de Centraal-Afrikaanse Republiek. Moslims en christenen hebben vaak elkaars ceremonies en feesten bijgewoond.

Vervolging of ernstige schade

Er waren berichten dat de regering of haar agenten willekeurige en onwettige moorden hadden gepleegd, onder meer door marteling. Volgens het Freedom House hebben mensenrechtenorganisaties geloofwaardige beschuldigingen geuit tegen veiligheidstroepen en rebelligroeperingen die ongestraft hebben gedood en gemarteld.²⁷ Veiligheidstroepen gebruikten buitensporig geweld tegen demonstranten, wat resulteerde in sterfgevallen.

De grondwet verbiedt foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing, desondanks vinden dergelijke praktijken plaats waarbij met name veiligheidsambtenaren en gevangenisbewaarders zich hieraan schuldig maken.

De wet voorziet in strafrechtelijke sancties ingeval van corruptie door ambtenaren, maar de autoriteiten hebben de wet niet effectief geïmplementeerd, en corruptie komt regelmatig voor op alle niveaus van de overheid. Gelet op de meest recente Worldwide Governance Indicators van de Wereldbank, bleef corruptie een ernstig probleem.

Hoewel de grondwet discriminatie op grond van herkomst, ras, geslacht, religie, politieke overtuiging of sociale status verbiedt, worden deze bepalingen niet altijd gehandhaafd door de overheid.

De wet verbiedt 'onnatuurlijke daden', maar geeft geen definitie van dit begrip. In september 2014 heeft de Raad van Ministers zijn goedkeuring gegeven aan een ontwerp-herziening van het wetboek van strafrecht. Een van de voorgestelde wijzigingen stelt homoseksuele handelingen strafbaar en stelt daarop een gevangenisstraf van 15-20 jaar en een boete van tussen de 50.000 en 500.000 CFA-frank (\$ 87- \$ 870). Anders dan in 2014 waren er geen meldingen van

²⁷ Freedom House

<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2016/chad>

geweld tegen de LHBTI gemeenschap. Er waren geen LHBTI organisaties in het land.

Hoewel de wet geweld tegen vrouwen, huiselijk geweld, ook binnen het huwelijk, verbiedt, werd het op grote schaal gemeld. Politie greep zelden in en vrouwen hadden beperkte rechtsmiddelen, hoewel de politie gevallen van geweld en misbruik had kunnen melden bij lokale mensenrechtenorganisaties. De overheid voorziet niet in de psychosociale diensten voor de slachtoffers, maar familie of traditionele autoriteiten bieden dikwijls hulp.

De wet verbiedt genitale verminking en besnijdenis voor meisjes en vrouwen, maar in de praktijk komt het voor, vooral op het platteland. Volgens de 2015 UNICEF statistieken²⁸, had 44 procent van de meisjes en vrouwen besnijdenis ondergaan, met percentages zo hoog als 90 tot 100 procent in sommige regio's. Volgens de wet kunnen de ouders van de slachtoffers, artsen of andere betrokkenen strafrechtelijk worden vervolgd wegens mishandeling. Niettemin, het ontbreken van specifieke sancties bemoeilijkte vervolging, en de autoriteiten hebben in de loop van 2015 geen enkel geval vervolgd. Het ministerie van Vrouwenzaken, Jeugdbescherming en Nationale Solidariteit is verantwoordelijk voor de coördinatie van de activiteiten ter bestrijding van genitale verminking en besnijdenis. De regering voerde, met hulp van de VN Population Fund (UNFPA), campagnes om deze praktijken te ontmoedigen en de gevaren te benadrukken.

Algemene veiligheidssituatie

In het Human Rights report 2015 van de US State Government wordt de algemene mensenrechtensituatie als volgt omschreven:²⁹

Tsjaad is een gecentraliseerde republiek waarin de uitvoerende macht de wetgevende en de rechterlijke macht domineert. In 2011 werd president Idriss Deby Itno, leider van de Patriottische Salvation Movement (MPS), verkozen voor een vierde termijn met 83,6 procent van de geldig uitgebrachte stemmen. Internationale waarnemers achtten de verkiezingen legitiem en geloofwaardig.

De belangrijkste problemen van de mensenrechten waren machtsmisbruik door de veiligheidsdiensten, barre omstandigheden in de gevangenis, en discriminatie en geweld tegen vrouwen en kinderen. De regering nam zelden stappen om ambtenaren die misstanden begingen te vervolgen of te bestraffen.

De leden van Boko Haram, de Nigeriaanse militante terroristische groepering, doodde tal van personen in het land, vaak middels zelfmoordaanslagen. Zo resulteerden de zelfmoordaanslagen in N'Djamena op 15 juni 2015 en 12 juli 2015 in 67 doden en tal van gewonden. Op 10 oktober 2015 hebben 5 zelfmoordterroristen aanslagen gepleegd in Baga Sola waarbij 36 personen zijn omgekomen en ongeveer 50 personen zijn gewond. Er leek daarbij sprake te zijn van gecoördineerde aanslagen op een markt en het Kousseri kamp voor Internally Displaced Persons (IDP's).

Tsjaad staat op de 7^e plaats op de *Fragile State Index 2016* (Ter vergelijking Finland staat 178^e en Somalie 1^e).³⁰

²⁸ UNICEF

<http://data.unicef.org/child-protection/fgmc.html>

²⁹ US State Department

<http://www.state.gov/documents/organization/252877.pdf>

Het *Freedom House* heeft Tsjaad aangemerkt als een onvrij land. Op een schaal van 1 tot 7 (1 meest vrij en 7 minst vrij) heeft het land een score van 7 voor wat betreft '*political rights*' en evenzo een score van 6 voor wat betreft '*civil liberties*'.³¹ In 2015 had Tsjaad ook deze scores.³²

Overige informatie

Aantal eerste asielaanvragen in Nederland:

2015: 6

2016 (tot en met september): 0

Tsjaad is door geen van de EU-lidstaten geplaatst op een nationale lijst met veilige landen van herkomst.

Conclusie

Op basis van de bovengenoemde informatie kom ik tot de conclusie dat er onvoldoende grond is om Tsjaad als veilig land van herkomst aan te merken. Tsjaad is partij bij een aantal mensenrechtenverdragen en heeft wetten en andere voorschriften die waarborgen bieden, maar deze worden onvoldoende nageleefd. Het systeem van rechtsmiddelen biedt onvoldoende waarborgen tegen de schendingen van de rechten en vrijheden.

Zambia

Verdragen

Zambia is partij bij de volgende verdragen:

- Internationaal Verdrag inzake de burgerrechten en politieke rechten en het daarbij behorende (eerste) Facultatief Protocol;³³
- Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing³⁴;
- Het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen en het daarbij behorende Protocol.

Wetten en voorschriften

Hoewel de grondwet foltering of onmenselijke of vernederende straffen verbiedt, zijn er geen wetten die hier specifiek op zijn gericht. Er waren berichten dat de politie vaak gebruik maakte van buitensporig geweld, waaronder marteling en wrede onmenselijke behandeling bij bijvoorbeeld aanhoudingen, ondervragingen.

Hoewel de grondwet willekeurige arrestatie en detentie verbiedt, meldde de Human Rights Commission dat de autoriteiten deze bepalingen vaak schonden.

³⁰ Fund for Peace, *The Fragile State Index 2015*, p. 35
(<http://library.fundforpeace.org/library/fragilestatesindex-2015.pdf>)

³¹ Freedom House, *Freedom in the World 2016*, p. 20
(https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FITW_Report_2016.pdf)

³² Freedom House, *Freedom in the World 2015*, p. 22
(https://freedomhouse.org/sites/default/files/01152015_FIW_2015_final.pdf)

³³ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *View the ratification status by country or by treaty: ratification status for Zambia*
http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=90&Lang=EN.

³⁴ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *View the ratification status by country or by treaty: ratification status for Zambia*
http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=90&Lang=EN

Immigratiemedewerkers overvielen religieuze en andere plaatsen en namen ongedocumenteerde personen die werden verdacht van illegaal verblijf in hechtenis zonder dat er zorgvuldig onderzoek aan vooraf was gegaan.

De wet stelt consensuele seksuele activiteiten tussen personen met hetzelfde geslacht strafbaar. De wet stelt dat dergelijke activiteiten "daden tegen de beschikking van de natuur" zijn en legt een straf van 15 jaar tot levenslang op. De overheid handhaaft deze wet.

De grondwet stelt dat autoriteiten voor de meeste strafbare feiten een arrestatiebevel moeten hebben voordat een persoon wordt gearresteerd. De politie heeft geen bevel nodig wanneer zij het vermoeden heeft dat een persoon een strafbaar feit heeft gepleegd zoals verraad, opruiing, belediging van de president of een onwettige vergadering. De politie verzocht zelden om een bevel voordat er arrestaties plaatsvonden.

Alhoewel de grondwet voorziet in een onafhankelijke rechterlijke macht, respecteert de overheid deze onafhankelijkheid niet altijd. Er waren meldingen van het niet opvolgen van gerechtelijke bevelen door de politie.

De grondwet verbiedt inmenging in iemands privacy, familie of thuis, maar de overheid respecteert deze bepalingen niet altijd. De wet vereist een opsporingsbevel of arrestatiebevel voordat de politie een huis kan binnen treden, behalve tijdens een noodtoestand of wanneer de politie vermoedt dat een persoon een overtreding heeft begaan.

Hoewel de grondwet voorziet in de vrijheid van meningsuiting en pers, bevat de wet een aantal bepalingen die deze vrijheden beperken waar de overheid gebruik van kan maken. De overheid bleef gevoelig voor openbare kritiek in het algemeen en kritiek van de politieke oppositie in het bijzonder. De overheid was er snel bij om critici te vervolgen onder het mom van het aanzetten van verstoring van de openbare orde.

De grondwet verklaart dat Zambia een christelijke staat is, maar verdedigt de vrijheid van geweten en godsdienst voor alle personen. Het verbiedt discriminatie op grond van religie en voorziet in het recht van individuen om zich te manifesteren en godsdienst uit te dragen. Het beschermt de vrijheid van individuen om hun godsdienst of overtuiging te veranderen. Daarin staat ook dat niemand mag worden gedwongen om een eed af te leggen of handelingen te verrichten in strijd met zijn of haar geloofsovertuiging. De wet voorziet in gerechtelijke stappen en sancties variërend van geldboetes tot een gevangenisstraf in geval van schendingen van de godsdienstvrijheid.

Vervolging of ernstige schade

Er waren verschillende meldingen dat de regering of haar agenten willekeurige of onrechtmatige executies heeft gepleegd.

Ook waren er berichten dat de politie vaak gebruik maakte van buitensporig geweld.

Volgens de Commissie voor de Rechten van de Mens (HRC), verklaarde de politie dat het slaan van verdachten helpt bij het verkrijgen van bekentenissen.

Maatschappelijk geweld tegen personen op basis van geslacht, geslacht, seksuele geaardheid vindt plaats. Vooral LHBTI personen liepen het risico slachtoffer te

worden van geweld als gevolg van de heersende maatschappelijke vooroordelen. Sommige politici, media figuren, en religieuze leiders verzetten zich tegen fundamentele bescherming en rechten van LHBTI personen en zijn tegen het homohuwelijk.

Algemene veiligheidssituatie

In het Human Rights report 2015 van de US State Government wordt de algemene mensenrechtensituatie als volgt omschreven: ³⁵

Zambia is een constitutionele republiek bestuurd door een democratisch gekozen president. In oktober 2014 overleed de toenmalige president Sata, die werd opgevolgd door Edgar Lungu van de Patriotic Front (PF). Internationale en lokale waarnemers hebben de verkiezingen beschouwd als vrije verkiezingen met weinig onregelmatigheden.

De belangrijkste problemen van de mensenrechten waren machtsmisbruik door de politie, met inbegrip van meldingen van moordpartijen, marteling en mishandeling, politiek geweld, beperkingen van de vrijheid van de pers, vergadering, vereniging en meningsuiting, en gendergerelateerd geweld.

Andere ernstige mensenrechtenproblemen zijn de levensbedreigende omstandigheden in de gevangenis, willekeurige arrestaties, langdurige voorlopige hechtenis, willekeurige inmenging in de persoonlijke levenssfeer, corruptie van de overheid, kindermishandeling, mensenhandel, discriminatie van personen met een handicap en leden van de LHBTI gemeenschap en kinderarbeid. De regering nam selectief en gebrekkig stappen om de personen die zich hieraan schuldig maakten, waaronder ambtenaren, te vervolgen of te straffen hoewel dit vooral gericht was op degenen die tegen de regerende partij waren. Straffeloosheid bleef een probleem, vooral aanhangers van de regerende partij werden ofwel niet vervolgd voor ernstige misdaden, of, indien vervolgd, vrijgelaten na het uitzitten van een fractie van de opgelegde gevangenisstraf.³⁶

Zambia staat op de 49ste plaats op de *Fragile State Index 2016* (gedaald van 53 in 2015). Zambia valt daarmee volgens de organisatie die de lijst samenstelt in de categorie "*High warning*" (Ter vergelijking Finland staat 178^e en Somalië 1^e). De verdere daling van Zambia betekent dat de stabiliteit van Zambia achteruit is gegaan.³⁷

Het *Freedom House* heeft Zambia in 2016 aangemerkt als een '*partly free country*' waarbij het op een schaal van 1 tot 7 (1 meest vrij en 7 minst vrij) een score van 3 heeft voor wat betreft '*political rights*' en een score van 4 voor wat betreft '*civil liberties*'. Daarbij is tevens opgemerkt dat het land door hen gezien wordt als een electorale democratie.³⁸

Overige informatie:

Aantal eerste asielaanvragen in Nederland:

³⁵ US State Department, *Country Reports on Human Rights Practices 2015 – Zambia*, (<http://www.state.gov/documents/organization/252955.pdf>)

³⁶ US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices 2015 – Zambia*, (<http://www.state.gov/documents/organization/252955.pdf>)

³⁷ Fund for Peace, *The Fragile State Index 2016*, p.7 (<http://library.fundforpeace.org/library/fragilestatesindex-2016.pdf>).

³⁸ Freedom House, *Freedom in the World 2015*, p. 25, https://freedomhouse.org/sites/default/files/01152015_FIW_2015_final.pdf.

2015: 8

2016 (tot en met september): 0

Zambia is door geen van de EU-lidstaten geplaatst op een nationale lijst met veilige landen van herkomst.

Conclusie

Op basis van de bovengenoemde informatie kom ik tot de conclusie dat er onvoldoende grond is om Zambia als veilig land van herkomst aan te merken. Zambia is partij bij een aantal mensenrechtenverdragen en heeft wetten en andere voorschriften die waarborgen bieden, maar deze worden onvoldoende nageleefd. Het systeem van rechtsmiddelen biedt onvoldoende waarborgen tegen de schendingen van de rechten en vrijheden.

Zimbabwe

Verdragen

Zimbabwe is partij bij de volgende verdragen :

- Internationaal Verdrag inzake de burgerrechten en politieke rechten, maar niet het bijbehorende (eerste) Facultatie Protocol;
- Het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen en het daarbij behorende Protocol³⁹

Zimbabwe heeft het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijk of onterende behandeling of bestraffing niet geratificeerd.⁴⁰

Zimbabwe heeft een "1993 Refugee Act". De UNHCR meldt in 2011 dat deze "Refugee Act" in overeenstemming is met het verdrag van Genève en het Organization of African Unity (OAU) Verdrag waar Zimbabwe bij aangesloten is.⁴¹

Wetten en voorschriften

De grondwet biedt vrijheid van meningsuiting en pers, maar de wet beperkt deze vrijheid vanwege onder andere de openbare orde aspecten, economische belangen en volksgezondheid. De regering blijft burgers arresteren, vastzetten en lastig vallen die zich kritisch uiteten naar de president, de regering of zijn politieke partij.

De grondwet verbiedt willekeurige arrestaties en opsluitingen, hoewel sommige wetten deze verbodsbepalingen verzwakken. In weerwil van de wettelijke bepalingen hebben veiligheidstroepen willekeurig personen gearresteerd en gedetineerd. Het ging met name om politieke en maatschappelijke activisten tegen de ZANU-PF partij. De regering blijft wetten uitvoeren die in strijd zijn met de grondwet.⁴²

³⁹ <http://www.unhcr.org/protection/basic/3b73b0d63/states-parties-1951-convention-its-1967-protocol.html>

⁴⁰ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *View the ratification status by country or by treaty: ratification status for Zimbabwe*, http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=90&Lang=EN.

⁴¹ UNHCR, *UNHCR global appeal 2011 - Zimbabwe*, <http://www.unhcr.org/4cd96ab29.pdf>.

⁴² US State Department, *Country Reports on Human Rights Practices for 2015 - Zimbabwe* (<http://www.state.gov/documents/organization/252957.pdf>)

Hoewel de wet verkrachting strafbaar stelt, inclusief verkrachting binnen het huwelijk, wordt de wet niet daadwerkelijk toegepast en is verkrachting nog steeds een wijdverbreid probleem. Seksuele misdrijven, waaronder verkrachting, worden strafbaar gesteld met lange gevangenisstraffen, maar vrouwenorganisaties stelden dat de bestraffing van veroordeelden inconsistent waren.

De grondwet voorziet in de vrijheid van godsdienst, de vrijheid om de godsdienst uit te oefenen en uit te dragen zowel in het openbaar als privé en de vrijheid om de godsdienst te verspreiden. Tegelijkertijd bepaalt de grondwet dat deze rechten kunnen worden ingeperkt, bijvoorbeeld als er sprake is van een noodtoestand of in het belang van openbare orde. Toch waren er meldingen dat de overheid religieus geaffilieerde NGO's die kritiek hadden op de overheid, in de gaten hield en lastig viel. Ook waren er meldingen dat de overheid deze NGO's geen toestemming gaf voor het houden van publieke evenementen.

Het Handvest van de grondrechten van Zimbabwe bepaalt dat niemand mag worden beroofd van fundamentele rechten, zoals het recht op leven, persoonlijke vrijheid, de veiligheid van persoon, de vrijheid van vergadering en vereniging, gelijkheid, en de politieke en sociaal-economische rechten. Het verbiedt discriminatie op basis van ras, stam, herkomst, politieke overtuiging, huidskleur, geloof, geslacht of handicap.

In het hoofdstuk over de rechten van vrouwen, wordt gesteld dat alle wetten, gewoonten, tradities en praktijken die de grondwet schenden ongeldig zijn ongeacht de omvang van de inbreuk. Desondanks worden vrouwen en gehandicapten gediscrimineerd.

De grondwet biedt geen verbod op discriminatie op grond van seksuele geaardheid en genderidentiteit. Volgens wetboek van strafrecht geldt dat "iedere handeling die fysiek contact tussen mannen inhoudt, die door een redelijk persoon zou worden beschouwd als een onfatsoenlijke daad" een gevangenisstraf kan krijgen van maximaal een jaar of een boete tot \$ 5.000. Ondanks dat waren er geen gevallen bekend van vervolging van seksuele activiteiten tussen personen van hetzelfde geslacht. De wet voorkomt dat homoseksuele mannen en in mindere mate lesbiennes hun seksuele geaardheid volledig kunnen beleven.

Vervolging of ernstige schade

Het hele jaar door werd melding gemaakt van personen die gearresteerd zijn om politieke redenen. Het ging daarbij om medewerkers van oppositiepartijen en hun achterban, werknemers van NGO's en maatschappelijke activisten die zich kritisch uitten jegens de regering. De autoriteiten hielden veel van dergelijke personen vast gedurende één of twee dagen en lieten ze vervolgens vrij. Politieke gevangenen en gedetineerden krijgen niet dezelfde behandeling als de andere gevangenen of gedetineerden. Er waren berichten dat de politie politieke gevangenen en maatschappelijke activisten fysiek mishandelden terwijl zij in detentie zaten.⁴³

Volgens de statistieken van de regering, maakt de Shona etnische groep 82 procent deel uit van de bevolking, Ndebele 14 procent, blanken en Aziaten minder dan 1 procent, en andere etnische groepen 3 procent. ZANU-PF leiders zetten aan tot haat tegen blanken door middel van openbare toespraken en andere uitzendingen. Dit leidde tot spanningen tussen de ZANU-PF-aanhangers en blanken. Historische spanning tussen de Shona meerderheid en de Ndebele minderheid hebben geleid tot marginalisering van de Ndebele door de Shona

⁴³ US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices for 2015 - Zimbabwe* (<http://www.state.gov/documents/organization/252957.pdf>)

gedomineerde overheid.⁴⁴

De regering bleef uitdragen dat de blanke minderheid en westerse landen verantwoordelijk zijn voor de economische en politieke problemen in het land. De politie arresteerde of klaagde zelden ZANU-PF-aanhangers aan vanwege het schenden van de rechten van met name blanke minderheden.

Algemene mensenrechtensituatie

Zimbabwe is grondwettelijk een republiek. President Robert Mugabe, zijn Zimbabwe Afrikaanse Nationale Unie-Patriottisch Front (ZANU-PF) partij, en zijn autoritaire veiligheidssector, hebben het land sinds de onafhankelijkheid in 1980 gedomineerd. De presidentiële en parlementaire verkiezingen in 2013 verliepen vrijwel gewelddoos ten opzichte van de verkiezingen in 2008, maar het proces was noch eerlijk, noch geloofwaardig.

Tal van factoren hebben bijgedragen aan een zeer gebrekkig verkiezingsproces en resulteerden in een vorming van een unitaire ZANU-PF-regering onder leiding van president Mugabe en met ZANU-PF meerderheden in beide huizen van het parlement. ZANU-PF gebruikte intimidatie en gericht geweld om een aantal zetels in het parlement in 2015 te houden bij de tussentijdse verkiezingen.⁴⁵

Het belangrijkste mensenrechtenprobleem blijft het feit dat de overheid gericht leden van niet-ZANU-PF partijen en activisten van het maatschappelijk middenveld ontvoert, arresteert, martelt, mishandelt en intimideert. Daarnaast is er een partijdige toepassing van de rechtsbeginselen door veiligheidstroepen en de rechterlijke macht en beperkt de overheid de burgerlijke vrijheden.

Er zijn veel andere problemen met de mensenrechten. De omstandigheden in de gevangenis zijn hard. Het onteigenen van privé-eigendommen gaat door, politieke invloed en bemoeienis met de rechterlijke macht blijft, en de overheid maakt inbreuk op de privacy rechten van de burgers.

De regering neemt beperkte maatregelen om de ambtenaren uit de beveiligingssector en ZANU-PF-aanhangers die schendingen begaan te straffen, maar straffeloosheid blijft een probleem.

Human Rights Watch stelt in haar jaarrapport 2015 over Zimbabwe het volgende: "Degenen die Mugabe en zijn regering bekritisieren, met inbegrip van mensenrechtenverdedigers, activisten van het maatschappelijk middenveld en, politieke tegenstanders, werden lastiggevallen, bedreigd, of willekeurig gearresteerd door de politie en staatsveiligheidsagenten. De autoriteiten kleineerden lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender (LHBTI's) mensen. Er was geen vooruitgang naar gerechtigheid voor de eerdere mensenrechtenschendingen en het politiek geweld."⁴⁶

Speciale aandacht verdient de positie van LHBTI's. Hoewel Zimbabwe al jaren belangenorganisaties voor homoseksuelen heeft, zijn volgens het wetboek van strafrecht homoseksuele handelingen tussen mannen formeel strafbaar waarbij gevangenisstraffen tot maximaal een jaar kunnen worden opgelegd. In de praktijk is hiervan al enige tijd geen sprake meer. Er geldt echter voor homoseksuelen

⁴⁴ US State Department, *Country Reports on Human Rights Practices for 2015 - Zimbabwe* (<http://www.state.gov/documents/organization/252957.pdf>)

⁴⁵ US State Department, *Country Reports on Human Rights Practices for 2015 - Zimbabwe* (<http://www.state.gov/documents/organization/252957.pdf>)

⁴⁶ Human rights Watch, *World report 2016 – Zimbabwe* (<https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/zimbabwe>)

bijna geen enkele bescherming tegen mishandeling of discriminatie door medeburgers of overheidsfunctionarissen hetgeen met enige regelmaat voorkomt.⁴⁷

Zimbabwe staat op de 16e plaats op de *Fragile State Index* 2016. Zimbabwe valt daarmee volgens de organisatie die de lijst samenstelt in de op één na instabielste categorie "*High alert*" (Ter vergelijking Finland staat 178e en Somalië 1e).⁴⁸

Het *Freedom House* heeft Zimbabwe aangemerkt als een '*partly free*' state waarbij het op een schaal van 1 tot 7 (1 meest vrij en 7 minst vrij) een score van 5 heeft voor wat betreft '*political rights*' en een score van 5 voor wat betreft '*civil liberties*'.⁴⁹

Overige informatie

Aantal eerste asielaanvragen in Nederland:

2015: 8

2016 (tot en met september): 10

Zimbabwe is door geen van de EU-lidstaten geplaatst op een nationale lijst met veilige landen van herkomst.

Conclusie

Op basis van de bovengenoemde informatie kom ik tot de conclusie dat er onvoldoende grond is om Zimbabwe als veilig land van herkomst aan te merken. Zimbabwe is partij bij een aantal mensenrechtenverdragen en heeft wetten en andere voorschriften die waarborgen bieden, maar deze worden onvoldoende nageleefd. Het systeem van rechtsmiddelen biedt onvoldoende waarborgen tegen de schendingen van de rechten en vrijheden.

Zuid-Afrika

Verdragen

Zuid-Afrika is partij bij de volgende verdragen :

- Internationaal Verdrag inzake de burgerrechten en politieke rechten en het daarbij behorende (eerste) Facultatief Protocol;⁵⁰
- Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing⁵¹
- Het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen en het daarbij behorende Protocol.

⁴⁷ US State Department, *Country Reports on Human Rights Practices for 2015 - Zimbabwe* (<http://www.state.gov/documents/organization/252957.pdf>)

⁴⁸ Fund for Peace, *The Fragile State Index 2016* (<http://fsi.fundforpeace.org/rankings-2016>)

⁴⁹ Freedom House, *Freedom in the World 2016*, p. 24 (https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FITW_Report_2016.pdf)

⁵⁰ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *View the ratification status by country or by treaty: ratification status for South Africa* http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=90&Lang=EN.

⁵¹ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *View the ratification status by country or by treaty: ratification status for South Africa*, http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=90&Lang=EN.

Wetten en voorschriften

De grondwet verbiedt foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing. Er zijn gevallen bekend waarbij politieambtenaren verdachten hebben gemarteld en fysiek hebben mishandeld.

De grondwet en de wet verbieden willekeurige arrestatie en detentie. Desondanks hebben gedurende het rapportagejaar verschillende willekeurige arrestaties plaatsgevonden.

De grondwet voorziet in een onafhankelijke rechterlijke macht en over het algemeen wordt deze onafhankelijkheid door de overheid gerespecteerd. Wel is de rechterlijke macht onderbemand en onder gefinancierd. Er zijn berichten dat juridische documenten die gebruikt zijn in rechtszaken verloren zijn gegaan, met name wanneer de verdachte een regeringsfunctionaris was. Het maatschappelijk middenveld meent dat rechterlijke corruptie een probleem is, hoewel er in de loop van het jaar geen bewezen gevallen van corruptie waren. Volgens de presidentieel gemandateerde Criminal Justice System werkgroep, bestaande uit ministers en staatssecretarissen, zou een groot deel van de strafzaken die jaarlijks zijn gemeld nooit hebben geleid tot een uitspraak.

Individen en organisaties kunnen civielrechtelijke procedures starten tegen schendingen van de mensenrechten.

De grondwet verbiedt willekeurige inmenging van privacy, familie of huis, maar desondanks hebben rechters toestemming gegeven voor huiszoekingen zonder dat er sprake was van voldoende bewijs. Ook melden NGO's dat de politie burgers mishandelde tijdens de huiszoekingen. De "Access to Information Act" geeft een persoon de mogelijkheid om toegang te krijgen tot informatie van de overheid of een ander persoon voor de bescherming van enig recht. De autoriteiten zouden deze wet ook gebruiken om informatie in verband met een strafrechtelijk onderzoek te verkrijgen. Oppositiepartijen en mensenrechten NGO's hebben er bezwaar tegen dat de wet ruim gedefinieerd is en de overheid op deze manier toegang kan krijgen tot persoonlijke informatie van elk individu.

De grondwet voorziet in de vrijheid van meningsuiting en pers, welke vrijheden in het algemeen door de overheid worden gerespecteerd. Toch is er een aantal wetten uit het apartheid-tijdperk en de antiterrorismewet die het de overheid mogelijk maken rapportages over de veiligheidsdiensten, gevangenen en psychiatrische inrichtingen te beperken.

De onafhankelijke media zijn actief en uit een grote verscheidenheid van meningen, zonder beperking, hoewel de door de staat gesponsorde media het beeld overheersen. Journalisten zijn over het algemeen in staat om de regering openlijk en zonder angst voor represailles te bekritisieren, maar de overheid probeerde soms de media te controleren of toezicht te houden door het verwijderen van foto's of audio-opnamen af te dwingen, ondanks de onwettigheid van dergelijke verzoeken. Politie- of beveiligingsambtenaren vallen soms leden van de media aan die weigeren om foto's van wangedrag van de politie te schrappen.

De grondwet voorziet in de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, waaronder het recht om een godsdienst uit te oefenen en het oprichten van, het aansluiten bij en het in stand houden van religieuze verenigingen. Het verbiedt religieuze discriminatie en specificeert dat de vrijheid van meningsuiting zich niet uitstrekt tot het bepleiten van haat op grond van godsdienst. In gevallen van

discriminatie van personen op grond van godsdienst kan een gerechtelijke procedure worden gestart bij de "Equality Courts", de Zuid-Afrikaanse Commissie voor de rechten van de mens (SAHRC), en het Constitutionele Hof.

De grondwet verbiedt discriminatie op grond van ras, geslacht, godsdienst, politieke overtuiging, nationale afkomst of nationaliteit, sociale afkomst, handicap, seksuele geaardheid en genderidentiteit, leeftijd, taal, HIV-positieve status, of infectie door andere besmettelijke ziekten. Echter, de overheid handhaafde deze verboden niet effectief, waardoor gevestigde vooroordelen vaak leidden tot gendergerelateerd geweld en ongelijkheid op de arbeidsmarkt.

De wet verbiedt genitale verminking en besnijdenis van vrouwen, maar meisjes in geïsoleerde gebieden in het noordoosten werden onderworpen aan deze praktijk. De regering bleef initiatieven nemen om dit soort praktijken uit te roeien.

Vervolging of ernstige schade

In 2015 waren er berichten dat de regering of haar agenten willekeurige of onrechtmatige executies hadden uitgevoerd. Het gebruik van dodelijk en buitensporig geweld door de politie, waaronder marteling, resulteerde in talrijke doden en gewonden, volgens de Independent Police Investigative Directorate (IPID), Amnesty International, en andere niet-gouvernementele organisaties (NGO's). Politiek gemotiveerde moorden door leden van het Afrikaans Nationaal Congres (ANC)- en leden van de oppositiepartijen kwamen ook voor.

Algemene mensenrechtensituatie

In het Human Rights report 2015 van de US Department of State wordt de algemene mensenrechtensituatie als volgt omschreven⁵²:

Zuid-Afrika is een meerpartijen democratie waarin de constitutionele macht wordt verdeeld onder de uitvoerende macht, de rechterlijke macht en de wetgevende macht. In mei 2014 vonden grotendeels vrije en eerlijke verkiezingen plaats. Het ANC won 62,2 procent van de stemmen en 249 van de 400 zetels in de Nationale Vergadering. Jacob Zuma werd herkozen voor een tweede termijn als de president van het land.

De voornaamste mensenrechtenproblemen hadden betrekking op de politie en het gebruik van dodelijk en buitensporig geweld, waaronder marteling; overvolle gevangenissen en mishandeling van gevangenen, waaronder mishandeling en verkrachting door gevangenis bewakers.

Andere problemen met de mensenrechten die speelden in 2015 hadden betrekking op willekeurige arrestaties, discriminatie van vrouwen, discriminatie van personen met een handicap en de lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en interseks (LGBTI) gemeenschap. Hoewel de grondwet dit verbiedt en de regering hiernaar onderzoek doet en overheidsambtenaren die misstanden begaan vervolgt, zijn er toch talrijke rapporten van straffeloosheid.

Zuid-Afrika staat op de 108ste plaats op de *Fragile State Index* 2016 Zuid-Afrika valt daarmee volgens de organisatie die de lijst samenstelt in de categorie "Low warning" (Ter vergelijking Finland staat 178^e en Somalie 1^e).⁵³

⁵² US department of State Human Rights Report
<http://www.state.gov/documents/organization/252941.pdf>

⁵³ Fund for Peace, *The Fragile State Index 2015*, p.6
(<http://library.fundforpeace.org/library/fragilestatesindex-2015.pdf>)

Het *Freedom House* heeft Zuid-Afrika aangemerkt als een 'free country' waarbij het op een schaal van 1 tot 7 (1 meest vrij en 7 minst vrij) een score van 2 heeft voor wat betreft 'political rights' en een score van 2 voor wat betreft 'civil liberties'. Daarbij is tevens opgemerkt dat het land door hen gezien wordt als een electorale democratie.⁵⁴

Overige informatie

Aantal eerste asielaanvragen in Nederland:

2015: 17

2016: (tot en met september): 10.

Zuid-Afrika is door drie EU-lidstaten geplaatst op een nationale lijst met veilige landen van herkomst, namelijk Ierland, Slowakije en het Verenigd Koninkrijk.

Conclusie

Op basis van de bovengenoemde informatie kom ik tot de conclusie dat er onvoldoende grond is om Zuid-Afrika als veilig land van herkomst aan te merken. Zuid-Afrika is partij bij een aantal mensenrechtenverdragen en heeft wetten en andere voorschriften die waarborgen bieden, maar deze worden onvoldoende nageleefd. Het systeem van rechtsmiddelen biedt onvoldoende waarborgen tegen de schendingen van de rechten en vrijheden.

⁵⁴ Freedom House, *Freedom in the World 2016*, p.23,
https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FITW_Report_2016.pdf.